

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research Development) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการคือ เพื่อหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรม การมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เพื่อประเมินผลในการพัฒนาพฤติกรรม การมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ให้มีระดับเพิ่มขึ้นตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง แบ่งการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านแนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม ศึกษาแนวความคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม แล้วจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นความต้องการจำเป็น (Need Assessment) สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม นำข้อมูลพื้นฐานมาสร้างเป็นเค้าโครงหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม และการประเมินเค้าโครงหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาหาความเหมาะสมและความสอดคล้องของเค้าโครงหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้แบบประเมินเค้าโครงหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าความเหมาะสม ค่าความเบี่ยงเบน

มาตรฐาน และค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำผลการประเมินที่ได้ และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขเค้าโครงหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมให้สมบูรณ์

การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และ ครูประจำชั้นสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โดยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 15 วัน นำมาตรวจสอบคุณภาพ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับผู้ประเมิน โครงสร้างหลักสูตร ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมและความชัดเจนของคำถามในแบบสัมภาษณ์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าความเหมาะสม ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำผลการประเมินที่ได้ และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้

เป็นการนำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยคัดเลือกนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการมีคุณธรรม และจริยธรรม คัดเลือกกรณีศึกษา จำนวน 30 คน โดยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเวลา 30 ชั่วโมง รูปแบบการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมตามกระบวนการของหลักสูตร ฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมใช้เวลาในการศึกษาพฤติกรรม การมีคุณธรรมและจริยธรรมกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 15 วัน หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ ไปสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และครูประจำชั้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง จากแบบสัมภาษณ์มาประเมินผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ผลการศึกษาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง จากการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมีพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็น ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็น

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ใช้เทคนิคการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้ที่หลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ ในแต่ละกิจกรรม โดยการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม 2) ด้านพฤติกรรม นักเรียนมีพฤติกรรม ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมที่กำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาย่อยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วางแผนการฝึกอบรม โดยการเขียนแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน ให้เป็นผู้กระทำ (Active Learning) และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Self-Directed Learning) การประเมินผลการเรียนรู้และการนำหลักสูตรไปใช้

ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม ในหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ ระยะเวลาในการฝึกอบรมพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและ จริยธรรม นโยบายของสถานศึกษาวิสัยทัศน์และเจตคติของผู้บริหารต่อการฝึกอบรมพัฒนา พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการฝึกอบรมพัฒนาพฤติกรรม คุณธรรมและจริยธรรม การติดตามผลการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม และการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการศึกษาความคิดเห็นสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรม และจริยธรรมและค่านิยมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า คุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา คือ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร

ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตร ฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม ควร มีองค์ประกอบ ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา สาระกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม และการวัดผลประเมินผล และรูปแบบของ หลักสูตรฝึกอบรมควรเป็นรูปแบบที่ง่าย ไม่ซับซ้อน เน้นการปฏิบัติ การคิด การกระทำ การพัฒนา พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จัดกิจกรรมฝึกอบรมให้สนุกสนาน มีความหลากหลาย สร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมแบบกัลยาณมิตร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นผู้ปฏิบัติ วิทยากรเป็น ผู้คอยชี้แนะและอำนวยความสะดวก

2. ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรที่สร้างขึ้นประกอบด้วย

สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการและเหตุผล เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม และการวัดผลประเมินผล แผนการฝึกอบรมพร้อมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ คู่มือสำหรับวิทยากร คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผลการตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วยการประเมินความเหมาะสมของเค้าโครงหลักสูตรและความสอดคล้องของหลักสูตร พบว่า เค้าโครงหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเค้าโครงหลักสูตรมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ .66 ถึง 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกองค์ประกอบ

ผลการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ได้ปรับปรุงสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรให้สอดคล้องกันและปรับปรุงด้านภาษา หลักการให้มีความกระชับและชัดเจนขึ้น จัดเรียงลำดับตามความสำคัญความจำเป็นของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้ปรับปรุงด้านภาษาและเขียนกิจกรรมการฝึกอบรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ได้ปรับขยายระยะเวลาให้เหมาะสมเพิ่มเอกสารในสื่อประกอบและปรับปรุงภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ปรับปรุงแบบประเมินผลการฝึกอบรมในแต่ละกิจกรรมให้มีรูปแบบที่หลากหลายจนได้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในการฝึกอบรมต่อไป

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบประเมินแบบสัมภาษณ์หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง จากผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับการประเมิน โครงสร้างหลักสูตร ใช้ประเมินหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ของผู้ปกครองและครูประจำชั้น และความสอดคล้องของแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ของผู้ปกครองและครูประจำชั้น พบว่า แบบประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ .66 ถึง 1.00 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกองค์ประกอบ และแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น มีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ .66 ถึง 1.00 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกองค์ประกอบ

ผลการปรับปรุงแบบประเมินแบบสัมภาษณ์หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ได้ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ผู้วิจัยปรับปรุงจนได้แบบประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และครูประจำชั้น พร้อมทั้งจะนำไปใช้สัมภาษณ์ได้อย่างสมบูรณ์

3. ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้

ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมระยะเวลา 15 วัน โดยใช้แบบประเมินแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้ผล ดังนี้

3.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เมื่อนำแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตรีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง พบว่า ในการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการปฏิบัติจริงในด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัดและด้านความขยันหมั่นเพียรทุกรายการ โดยผู้ปกครองนักเรียนมีความเข้าใจในข้อคำถาม ส่วนใหญ่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมในรายการปฏิบัติ หากคำถามข้อใดอ่านแล้วเข้าใจจะไม่เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

3.2 ผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น เมื่อนำแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ครูประจำชั้น การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตรีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง พบว่า ในการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการปฏิบัติจริงในด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัดและด้านความขยันหมั่นเพียรทุกรายการ และมีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมในรายการที่ได้ปฏิบัติบางหัวข้อ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาในขั้นนี้ มีจุดประสงค์ที่สำคัญเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่แท้จริง โดยการศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตรีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องจากการรวบรวมความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่มการศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตรีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัยจังหวัดระยอง และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตรฝึกอบรม

1.1 การศึกษาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมจากการสนทนากลุ่มในชั้นตอนการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการคือ การพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ซึ่งความหมายของคุณธรรมและจริยธรรมนั้น ได้มีผู้ให้ความคิดเห็นที่ตรงกันไว้หลายท่านว่า คุณธรรมและจริยธรรมหมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรม และการกระทำของบุคคลที่ดีอันสูงสุดที่ปลูกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงามของคนตลอดจนความรู้สึกรู้จักคิดอันถูกต้องของบุคคลที่ควรในสิ่งนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น ๆ โดยทั่วไปในสังคม ซึ่งอยู่ในจิตสำนึก อยู่ในความรับผิดชอบชั่วหรือดีของบุคคลนั้น ๆ อันเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งและควบคุมความประพฤติที่แสดงออกเพื่อสนองในสิ่งที่ปรารถนา เช่น ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความมีวินัย ความกตัญญู กตเวทิตะและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (ชวีชัย ชัยจิรฉายากุล และวราพร ณ น้อยสุวรรณ, 2546, หน้า 69) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นการดำเนินกิจกรรม 5 หน่วยการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความขยันหมั่นเพียร ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัยจังหวัดระยอง

วิธีการกำหนดการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมนั้นมีหลายวิธี แต่ในการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยการสังเคราะห์คำரா เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงได้เลือกกำหนดพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม จากกลุ่มผู้ที่มีความส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นจำนวน 12 คน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายครบถ้วน ทั้งในส่วนการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2532, หน้า 146) สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ทำการจัดสนทนากลุ่มด้วยตนเอง

ผลจากการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โดยสรุปพบว่า การพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรู้ ความเข้าใจ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม แนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมควรมีความตระหนัก เห็นคุณค่า และความสำคัญ ประโยชน์ของการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมในหลักสูตรฝึกอบรม ให้มีความพร้อมในด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและท้องถิ่น การกำหนดหัวเรื่องหลังจากความคิดรวบยอด หรือคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็น การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาย่อยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วางแผนการฝึกอบรมโดยการเขียนแผนการเรียนรู้แบบปฏิบัติ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรม การประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมย่อย และการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไพเออร์โต (Piirto, 1994, pp. 378 - 400 อ้างถึงใน วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2544, หน้า 82) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนั้น ต้องใช้หลักสูตรพิเศษโดยเฉพาะ และต้องประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ คลาร์ก (Clark, 1997, pp. 318 - 319 อ้างถึงใน วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2544 หน้า 83) ที่กล่าวว่า ต้องใช้กลยุทธ์ในการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตร และใช้เทคนิคการสอนที่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่องไม่น่าเบื่อ เทคนิคการสอนทั้งหมดเป็นกระบวนการพัฒนานักเรียนอย่างเต็มศักยภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ อับดุลการี สามีเย (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาผลของวิธีสอนต่างวิธีที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนไทยมุสลิม พบว่า นักเรียนไทยมุสลิมที่เรียนโดยใช้นิทานและการอภิปรายกลุ่มมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการเรียนโดยใช้ตัวแบบ และการอภิปรายกลุ่ม ก็มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน ส่วนงานวิจัยของ อุไร อินยารักษ์ (2541, บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการจัดการสอนวิธีบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษา พบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความสามัคคีสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยของ สมจิต ห่อทอง (2543, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาความรับผิดชอบปัญหาและแนวทางแก้ไขของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนพระโขนงวิทยา พบว่า นักเรียนใช้ บทบาทสมมติ และเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง, ส่วนงานวิจัยของ จิราพร แสงนิรันดร์ (2543, บทคัดย่อ) ศึกษาผลการสอนโดยใช้เทคนิคผสมผสาน เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดดลาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแบบผสมผสานมีเหตุผลเชิงจริยธรรม สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบผสมผสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลงานวิจัยของ สุทธิพร บุญส่ง (2542, บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนา ความรับผิดชอบของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีประสิทธิภาพในการสร้างคุณลักษณะได้ตามแนวทางอัตลักษณ์ศึกษา (Charter Education) ด้วยการบูรณาการแนวคิด และเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิดของการร่วมมือกันพัฒนา วินัย (Cooperative Discipline) แนวคิดวิธีการระบบคู่สัญญา (Contract System) แนวคิดของ วิธีกระจ่างนิยาม (Value Clarification) แนวคิดวิธีการปรับพฤติกรรม (Behavioral Modification) แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันการเรียนรู้ (Concept Mapping) โดยการจัด เป็นขั้นตอนการสอน และแผนการสอนทั้งสิ้น 6 ขั้นตอน เมื่อเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ย คุณลักษณะความรับผิดชอบ และระดับคะแนนเฉลี่ยของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา ภายหลังจากใช้รูปแบบการสอน พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และพบ การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะ ความรับผิดชอบ และคะแนนเฉลี่ย การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง ในการศึกษาาระยะที่ 2 และระยะที่ 3 พบการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความรับผิดชอบ และคะแนนเฉลี่ย การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งในการศึกษาาระยะที่ 2 และ 3 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กระตือรือร้นและให้ความสนใจใน กิจกรรมการเรียนการสอนโดยเฉพาะกิจกรรมพัฒนาสังคม นอกจากนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ พบว่า ตนเองมีความรับผิดชอบมากขึ้น และคู่สัญญาส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองของนักศึกษาระบุว่า นักศึกษามีความรับผิดชอบมากขึ้น ครูผู้สอนเห็นว่ารูปแบบการสอนมีความเหมาะสมและสามารถ นำไปใช้ในการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาได้

1.2 การศึกษาคูณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ในขั้นตอนนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาคูณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการพัฒนา

พฤติกรรมการณ์คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบสนทนากลุ่มในการศึกษาความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนในการศึกษาประกอบด้วย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง และกำหนดเป็นกรอบประเด็นคำถามในการสอบถามผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการสนทนากลุ่มจำนวน 12 คน ซึ่งเป็นไปตามที่เกณฑ์กำหนด ผลการศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่ม พบว่า คุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง คือ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความประหยัดและความขยันหมั่นเพียร ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจริยธรรมและค่านิยมเชิงจริยธรรมสำหรับเยาวชน (กรมวิชาการ, 2523, หน้า 53) ซึ่งประกอบด้วย การใฝ่ศึกษารวม การรับผิดชอบต่อปัญหา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตา กรุณา ความขยันหมั่นเพียร ความมีสติสัมปชัญญะ และความเกรงกลัวและละอายต่อบาป และสอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาด้านจริยธรรม (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2540, หน้า 60; สายสุรี จิตติกุล, 2523 หน้า 140 – 141; เสริมศรี ไชยสร, 2539, หน้า 132 – 133) ซึ่งสรุปได้ว่านักเรียนควรได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยพิจารณาถึงความต้องการและจำเป็นของสังคมให้มีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียรเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2541, หน้า 41) ที่ให้แนวคิดว่าจะต้องพัฒนาจริยธรรมหลักแล้วจริยธรรมอื่น ๆ ก็จะพัฒนาด้วยในลักษณะของความสัมพันธ์ อาศัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

1.3 การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตรฝึกอบรมในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยต้องการข้อสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบ และรูปแบบของหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปเป็นองค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมควรมีองค์ประกอบ ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการ

เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรมและการวัดผล ประเมินผล ส่วนรูปแบบของหลักสูตรฝึกอบรมควรเป็นรูปแบบที่ง่าย ไม่ซับซ้อนเน้นการปฏิบัติ การคิด การกระทำ และการแสดงผลงาน พัฒนาจิตใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สร้างระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ จัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้สนุกสนาน มีความหลากหลาย สร้างบรรยากาศ ในการฝึกอบรมแบบกัลยาณมิตร ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ปฏิบัติ วิทยากรเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผลการศึกษาที่พบนำมาเป็นองค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (เกศริน มนูญผล, 2544, หน้า 94; วิเชียร ชิวพิมาย, 2528, หน้า 7 - 15) ที่กำหนดองค์ประกอบของ หลักสูตรฝึกอบรมที่เป็นแนวทางเดียวกัน คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น การกำหนด วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ได้จริง มีคุณค่าในตัวเองเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสามารถประเมินได้

2. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม

การสร้างหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นโครงสร้างหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร คือ สภาพปัญหา และความจำเป็น หลักการ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม ระยะเวลา สื่อประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตร ในขั้นตอน ของการร่างรูปแบบหลักสูตรของ เกศริน มนูญผล (2544, หน้า 59 - 99) ที่ประกอบด้วยปัญหาและ ความสำคัญ หลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม ระยะเวลา การฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรมการพัฒนาหลักสูตร ของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, หน้า 77 - 80) ที่ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล และเป็นไปตามรูปแบบ การฝึกอบรมตามแนวคิดของ วิเชียร ชิวพิมาย (2528, หน้า 7 - 15) ที่ประกอบด้วยการวิเคราะห์ สภาพปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลการอบรม ที่คาดหวัง เนื้อหากิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบ การวัดและประเมินผล

การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมได้ รวบรวมข้อมูลที่รวบรวมวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ทำให้ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบสอดคล้อง กับสภาพปัญหาและความจำเป็นในสภาพสังคมปัจจุบันมากที่สุด โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การกำหนดจุดประสงค์การฝึกอบรมของหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้พัฒนาพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในหลักสูตรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจพฤติกรรม

การมีคุณธรรมและจริยธรรมทำให้ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผลการศึกษา พฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมในหลักสูตรที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ การกำหนด จุดประสงค์ และเนื้อหาตามแบบของสกีลเบค (Skilbeck, 1984) ส่วนกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดการเรียนรู้แบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Kemmis, 1990) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดหรือวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตและการติดตาม และการสะท้อน กลับ รวมทั้งวิธีการฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นผู้ปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของปรัชญาการศึกษากลุ่มพัฒนาการ กลุ่มอัตถิภาวะนิยม และกลุ่มมนุษยนิยม (Mcnerney & Herbert, 1998, pp. 136 - 146) ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการฝึกอบรม ร่วมกันคิด ตัดสินใจและการประเมิน ผลงานร่วมกันตามรูปแบบของการฝึกอบรม (Bloom, 1994, pp. 7 - 15; Vella. 1994, pp. 3 - 32) สร้างบรรยากาศการฝึกอบรมให้ปลอดภัย เกิดมิตรสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการฝึกอบรม เกิดการเรียนรู้ร่วมกันด้านการปฏิบัติงาน กิจกรรมกลุ่มและตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ด้วยร่วมกันประเมินซึ่งสนองความต้องการของผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมากที่สุด

การตรวจสอบ โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ซึ่งผู้วิจัย ได้นำโครงสร้างหลักสูตรของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ผลการประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ ของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมมีค่า ระหว่าง 4.36 ถึง 4.83 หมายถึงองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ คือมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .00 ถึง .57 แสดงว่าทุกองค์ประกอบ ของโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการประเมินความสอดคล้อง พบว่า มีค่าระหว่าง .66 ถึง 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ทุกค่า หมายถึงค่าโครงของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง สอดคล้องกับ

การพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนนวมุขเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยองทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ทุกประเด็น (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2539, หน้า 95) แสดงว่าโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องทุกประเด็น ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนนวมุขเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ได้เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นหลาย ๆ ด้านมาประกอบในการพิจารณาเพื่อสร้างโครงสร้างหลักสูตรที่มีความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำโครงสร้างหลักสูตรไปปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้

การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนนวมุขเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับการตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนนวมุขเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ได้ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ผลการประเมินของแต่ละองค์ประกอบของแบบประเมินผู้ปกครองหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนนวมุขเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมมีค่าระหว่าง 4.66 ถึง 4.83 และค่าความเที่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .00 ถึง .43 แสดงว่าทุกองค์ประกอบของแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนนวมุขเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยองมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ คือมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117) ส่วนผลการประเมินความสอดคล้องพบว่า มีค่าระหว่าง .66 ถึง 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ทุกค่า หมายถึง แบบประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนนวมุขเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนนวมุขเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ทุกประเด็น (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2539, หน้า 95) ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง โดยได้มีการพัฒนาแบบสัมภาษณ์โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ

การตรวจสอบแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับการตรวจสอบ โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ได้ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ผลการประเมินของแต่ละองค์ประกอบ ของแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ ครูประจำชั้นหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมมีค่าระหว่าง 4.33 ถึง 4.73 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.00 ถึง 0.46 แสดงว่าทุกองค์ประกอบของแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น หลักสูตร ฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียน มกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ตามที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า หรือเท่ากับ 3.50 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117) ส่วนผลการประเมินความสอดคล้องพบว่า มีค่าระหว่าง 0.66 ถึง 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ทุกค่า หมายถึง แบบประเมินแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือมากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 ทุกประเด็น (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2539, หน้า 95) ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น โดยได้มีการพัฒนาแบบสัมภาษณ์โดยผ่าน การตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ

3. ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้ มีดังนี้

3.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เมื่อนำแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ ผู้ปกครองการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง พบว่า ในการพัฒนาพฤติกรรม การมีคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการปฏิบัติจริงในด้าน ความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัดและด้านความขยัน หมั่นเพียรทุกรายการ โดยผู้ปกครองนักเรียนมีความเข้าใจในข้อคำถาม ส่วนใหญ่มีการนำเสนอ ความคิดเห็นเพิ่มเติมในรายการที่ได้ปฏิบัติ หากคำถามข้อใดอ่านแล้วเข้าใจจะไม่เสนอความคิดเห็น เพิ่มเติมเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มี โครงสร้างข้อคำถามที่สัมภาษณ์มีความชัดเจน โดยผู้วิจัย ได้มีการพัฒนาแบบสัมภาษณ์โดยผ่าน

การตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ โดยการใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งผ่านการรับรองคุณภาพสอดคล้องกับ ชูชัย สมितिไกร (2540, หน้า 207 - 221) ได้กล่าวถึงการประเมินผล การฝึกอบรมว่ามีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าการฝึกอบรมนั้นบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ค้นหาจุดดีหรือจุดบกพร่อง ตรวจสอบความคุ้มค่าของโครงการการฝึกอบรม วินิจฉัยว่าผู้รับการ อบรมได้รับประโยชน์มากสูงสุดหรือน้อยสุดและเป็นการรวบรวมข้อมูลซึ่งจะช่วยในการติดตาม การฝึกอบรมในอนาคต โดยมีเกณฑ์ 4 ประเภท ได้แก่ 1) ปฏิบัติการ เป็นการประเมินความรู้สึกของ ผู้เข้ารับการฝึก อบรมต่อโครงการฝึกอบรม 2) การเรียนรู้ เป็นเกณฑ์ที่บ่งชี้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ซึ่งเป็นการวัดความรู้จากข้อเท็จจริง หลักการ วิธีการและกระบวนการทำงาน 3) พฤติกรรม เป็นการประเมินว่าพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ขึ้นหรือไม่ภายหลังการเข้ารับการฝึกอบรม 4) ผลลัพธ์ เป็นการประเมินผลการฝึกอบรมที่มีต่อ การดำเนินงานขององค์กรเพื่อตรวจสอบว่า การฝึกอบรมก่อให้เกิดผลกระทบใด ๆ ต่อ การดำเนินงานขององค์กร เพื่อตรวจสอบว่าทักษะหรือความรู้ใดที่อยู่ในหลักสูตรมีผลด้านบวกต่อ องค์กรมากที่สุด

3.2 ผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น เมื่อนำแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ครู ประจำชั้น การพัฒนาพฤติกรรมกรมมิกุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ตรีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง พบว่า ในการพัฒนาพฤติกรรม กรมมิกุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการปฏิบัติจริงในด้าน ความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัดและด้านความขยัน หมั่นเพียรทุกรายการ และมีกรนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมในรายการที่ได้ปฏิบัติบางหัวข้อ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมีการพัฒนา แบบสัมภาษณ์อย่างมีขั้นตอน เป็นระบบ มีการตรวจสอบคุณภาพการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ ครูประจำชั้น โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถโดยยึดค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ ในการยอมรับแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว ประกอบกับครูประจำชั้น เป็นผู้มีความใกล้ชิดกับนักเรียน จึงทำให้การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นไปโดยง่าย และมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนด้าน การมีคุณธรรมและจริยธรรม ที่มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ นิลพงษ์ (2542, หน้า 112) ได้ศึกษาจริยธรรมนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 1,530 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบวัดจริยธรรม ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะทางจริยธรรม ระดับสูง 3 ด้านคือ ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล และ ความกตัญญูกตเวทีและสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส นิมมณี (2547, หน้า 135) ได้ศึกษา

การรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ 2 จังหวัดนครนายก จำนวน 348 คน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากในด้านความซื่อสัตย์ ด้านการมีวินัย ด้านความสามัคคี ด้านความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และด้านความกตัญญู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดควรสร้างและช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในด้านของบทบาทหน้าที่ให้กับผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ครูฝ่ายปกครองนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นพร้อมทั้งจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมให้นักเรียนมีระดับพฤติกรรมเพิ่มขึ้นและควรมีการกำกับติดตาม ประเมินผลและดำเนินงานของกลุ่ม โรงเรียนมัธยม เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการจัดการการศึกษาในทิศทางเดียวกัน

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้ความสำคัญ การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมกับการสร้าง หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม พร้อมทั้งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับครูผู้สอน โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สอดแทรกเนื้อหาคุณธรรมและจริยธรรมในรายวิชาที่สอน เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม ในการนำไปใช้ในสังคมยุคปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การสัมภาษณ์ ผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง มีการปฏิบัติจริงในด้านการมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความช่วยเหลือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัดและด้านความขยันหมั่นเพียร ทุกรายการ สัมภาษณ์โดยผู้ปกครองมีความเข้าใจในข้อคำถาม โดยส่วนใหญ่มีการนำเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมในหัวข้อคำถาม หากคำถามข้อใดเมื่ออ่านแล้วเข้าใจก็จะไม่เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ควรมี

การวิจัยเพิ่มเติมนำผลวิจัยออกมาเผยแพร่เพื่อให้โรงเรียนพร้อมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 ได้นำมาใช้ในการฝึกอบรมนักเรียนที่มีสภาพปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์คุณธรรมและจริยธรรม

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น การพัฒนาพฤติกรรมทางคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง มีการดำเนินการอย่างจริงจังในด้านการมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัดและด้านความขยันหมั่นเพียร ทุกรายการสัมภาษณ์โดยครูประจำชั้นมีความเข้าใจในคำถาม โดยส่วนใหญ่มีรายละเอียดในการเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ดังนั้น ควรวิจัยและพัฒนาในแต่ละด้านของพฤติกรรมการณ์คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ที่มีสภาพปัญหาเกี่ยวกับการมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยต่าง ๆ เป็นการเฉพาะ